

Sygn. akt XXV C 157/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia del. Edyta Bryzgalska

Protokolant: protokolant sądowy Weronika Kutyla

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M.

przeciwko (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zapłatę ewentualnie o zapłatę

I. oddała powództwo;

II. zasądza od M. M. na rzecz (...) Bank Spółka Akcyjna

z siedzibą w W. kwotę 10.817 zł (słownie: dziesięć tysięcy osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje zwrócić (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 2.500 zł (słownie: dwa tysiące pięćset złotych) tytułem uiszczonych zaliczek na biegłego;

IV. nakazuje pobrać od M. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 17.458 zł (słownie: siedemnaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt osiem złotych) tytułem nieuiszczonej części opłaty od pozwu;

V. nakazuje pobrać od M. M. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 500,21 zł (słownie: pięćset złotych dwadzieścia jeden groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków.

Sygn. akt XXV C 157/18

UZASADNIENIE

Powód M. M. wniósł o zasądzenie od (...) Bank S.A. z siedzibą

w W. kwoty 22.170,15 zł oraz kwoty 95.254,54 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 lipca 2017 r. do dnia zapłaty ewentualnie o zapłatę kwoty 3.403,55 zł oraz kwoty 33.115,53 CHF z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 27 lipca 2017 r. do dnia zapłaty, a także o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód podniósł, że w dniu 25 lutego 2008 r. zawarł

z poprzednikiem prawnym pozwanego umowę kredytu hipotecznego indeksowanego kursem CHF na kwotę 192.692,79 zł, przeznaczonego na cel określony w § 2 ust. 1 umowy. Powodowi wypłacono kwotę w PLN, przy czym pozwany dokonał przeliczenia wysokości zobowiązania na CHF po ustalonym przez siebie kursie kupna. Natomiast raty kredytu wyrażone w CHF pozwany przeliczał na PLN po ustalonym przez siebie kursie sprzedaży. Powód spłacał raty w PLN do czasu zawarcia aneksu, następnie w CHF. Powód spłacił cały kredyt.

Powód podniósł, że przed zawarciem umowy, jak również przy zawieraniu umowy, nie był informowany przez poprzednika prawnego pozwanego o konsekwencjach związanych np. z ryzykiem kursowym, warunkami ustalania kursów w Bankowej tabeli kursów walut, marży doliczanej do kursów walut stosowanych przez poprzednika prawnego pozwanego, które pozwoliłyby oszacować powodowi w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, konsekwencje ekonomiczne zaciąganego zobowiązania. W ocenie powoda przedmiotowa umowa jest nieważna albowiem zawiera niedozwolone postanowienia przyznające pozwanemu prawo do jednostronnego ustalania wartości zobowiązania kredytobiorcy, które nie wiążą powoda. W ocenie powoda za sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c. należy uznać postanowienia: § 1 ust. 1 umowy, § 6 ust. 1 umowy, § 7 ust. 1 zdanie 1 umowy, § 9 ust. 2 umowy, § 10 ust. 3 umowy, § 14 ust. 3 umowy, § 20 ust. 3 i 4 umowy, § 2 Regulaminu, § 16 ust. 4 Regulaminu, § 19 ust. 5 Regulaminu, § 30 ust. 3 Regulaminu, gdyż nie zostały one uzgodnione indywidualnie, a kształtują prawa i obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszają interesy powoda, nie dotyczą głównych świadczeń stron i są sformułowane w sposób niejednoznaczny. Zdaniem powoda umowa po wyłączeniu niedozwolonych postanowień nie może obowiązywać, gdyż nie zawiera zasad rozliczeń pomiędzy stronami. Wszelkie wzajemne świadczenia stron wykonywane w ramach nieskutecznej umowy są świadczeniami nienależnymi albowiem zostały spełnione bez podstawy prawnej. Powód wskazał, że w przypadku uznania umowy za nieważną pozwany powinien zwrócić wpłacone przez powoda kwoty. Natomiast w sytuacji wyeliminowania klauzul niedozwolonych powodowi należy się kwota 3.403,55 zł oraz kwota 33.115,53 CHF stanowiące różnicę (nadpłatę) pomiędzy kwotą zapłaconych przez powoda rat kredytu wynikających z umowy kredytu hipotecznego a kwotą, która byłaby należna pozwanemu z tytułu spłat rat kredytu po wyeliminowaniu z umowy postanowień dotyczących indeksacji kredytu po kursie CHF ustalanych przez pozwanego, stanowiących niedozwolone postanowienia umowne.

Powód wskazał również, że umowa jest sprzeczna z art. 69 ustawy – Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w chwili zawierania umowy oraz zasadami współzycia społecznego, narusza zasadę swobody umów (art. 353¹ k.c.), a działania pozwanego noszą znamiona nieuczciwej praktyki rynkowej w rozumieniu ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Pozwany (...) Bank S.A. z siedzibą w W. w odpowiedzi na pozew kwestionując roszczenie powoda co do zasady i wysokości wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictw (odpowiedź na pozew k.90-107). Pozwany podniósł, że postanowienia umowy, które głównie kwestionuje powód, tj. postanowienia dotyczące ustalania wysokości zobowiązania kredytobiorcy (§ 10 ust. 3 umowy) obowiązywały w kształcie wskazanym w pozwie jedynie do dnia 9 grudnia 2009 r., kiedy to zawarto aneks do umowy i zmieniono cały § 10 umowy. Po jego zawarciu wysokość zobowiązania powoda nie była ustalana przez pozwanego, powód spłacał bowiem kredyt bezpośrednio w CHF. W konsekwencji brak jest podstaw do stwierdzenia, że kwestionowane postanowienia umowy kształtowały obowiązki powoda w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszały interesy powoda. Pozwany zauważył również, że kwestionowany kredyt nie był pierwszym kredytem powoda powiązany z walutą obcą albowiem miał już 2 takie kredyty. Pozwany zanegował status powoda jako konsumenta, wskazując, że wyżej wymieniony od 7 lipca 2005 r. do 28 grudnia 2011 r. prowadził działalność gospodarczą pod firmą (...), której główna siedziba mieściła się w O. przy ul. (...). Przedmiotowa nieruchomość była sfinansowana kredytem budowlano-hipotecznym zaciągniętym w Banku (...), dwukrotnie refinansowanym, w tym kwestionowanym kredytem.

Pozwany zaprzeczył, aby umowa kredytu hipotecznego zawarta z powodem była nieważna w całości lub w jakiegokolwiek części oraz aby zawierała niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c. Pozwany wskazał, że indeksacja kredytu jest wprost przewidziana przez prawo, a indeksowanie kredytu kursem waluty obcej na zasadach przewidzianych w umowie było dopuszczalne w stanie prawnym zarówno przed jak i po 26 sierpnia 2011 r. Ponadto dopuszczalność konstruowania tego typu umów przesądzone już w judykaturze. Pozwany wskazał, że wybór kredytu indeksowanego do waluty obcej był przemyślaną decyzją powoda, który samodzielnie wybrał go spośród oferty pozwanego zawierającej zarówno kredyty złotówkowe, jak i kredyty indeksowane do waluty obcej. Podniesiono,

że powód dokonał wyboru oferty kredytu złotowego indeksowanego kursem CHF mając pełną świadomość ryzyka związanego z tym kredytem oraz tego, że niekorzystna zmiana kursu waluty spowoduje wzrost comiesięcznych rat kredytu i wzrost całego zadłużenia. Powód posiadał już bowiem zobowiązania w CHF. Podkreślono także, że we wniosku kredytowym powód samodzielnie wskazał m.in. walutę kredytu, kwotę kredytu, wnioskowany okres kredytowania, cel kredytowania, proponowane zabezpieczenia spłaty i inne. Na podstawie powyższego wniosku kredytowego pozwany wydał pozytywną decyzję kredytową. Zaznaczono przy tym, że powód został poinformowany o jednoczesnym ponoszeniu ryzyka zmiany stopy procentowej i na czym to ryzyko polegało.

Pozwany stanowczo zaprzeczył, aby dowolnie kształtował tabelę kursową. Podniósł, że stosowany przez niego mechanizm ustalania kursów był oparty na kursach obowiązujących na rynku międzybankowym, jest kursem rynkowym, a określone w umowie zasady ustalania kursów są kompletne. Pozwany wskazał, że klauzule indeksacyjne nie naruszały interesów powoda, ponieważ kurs CHF pozostawał w korelacji do średniego kursu ogłaszanego przez NBP, a ponadto z umowy w sposób jasny wynikała wysokość zobowiązania powoda. Pozwany podniósł, że mechanizm indeksacji miał na celu umożliwienie spłaty zadłużenia banku na rynku walutowym zaciągniętego w celu finansowania kredytu. Pozwany podkreślił, że powód miał możliwość spłacania rat bezpośrednio w CHF od 2009 r. W związku z tym jakiegokolwiek zarzuty dotyczące ustalania kursów przez bank pozostają bezprzedmiotowe co najmniej po tej dacie. W ocenie pozwanego uwzględnienie pozwu nie może prowadzić do zmiany charakteru zobowiązania, tj. przekształcenia umowy kredytu w umowę kredytu złotowego.

W opinii pozwanego nawet jeżeli klauzule indeksacyjne w umowie istotnie okazałyby się abuzywne, jedynym skutkiem takiego rozstrzygnięcia powinna być zmiana kursu stosowanego przez pozwanego przy przeliczeniach, na taki, który nie naruszałby interesów powoda. Natomiast pozwany nie zgodził się z twierdzeniami powoda, że abuzywność klauzul indeksacyjnych oznacza nieważność całej umowy. Pozwany podniósł także, że umowa kredytu, wbrew twierdzeniem powoda, nie jest sprzeczna z art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. W umowie kredytu w sposób jednoznaczny określono kwotę kredytu z uwzględnieniem jej indeksacji do CHF. Wykorzystanie mechanizmu indeksacji nie narusza natury umowy ani przepisów Prawa bankowego. Pozwany wskazał, że umowa nie jest sprzeczna z dobrymi obyczajami, ponieważ udzielony powodowi kredyt indeksowany, dzięki zastosowaniu niższego oprocentowania, opartego o stopę referencyjną LIBOR jest znaczenie korzystniejszy aniżeli klasyczne kredyty złotowe. W ocenie pozwanego jedyną przyczyną kwestionowania przez powoda umowy jest wzrost kursu CHF, za co pozwany nie ponosi odpowiedzialności.

W dalszych pismach procesowych oraz na rozprawie w dniu 26 października 2020 r., na której zamknięto przewód sądowy, strony podtrzymały dotychczasowe stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Powód M. M. od 7 lipca 2005 r. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) polegającą na sprzedaży detalicznej odzieży prowadzonej w wyspecjalizowanych sklepach. Główna siedziba firmy mieściła się w O. przy ul. (...). Dodatkowe miejsce wykonywania działalności znajdowało się w O. przy ul. (...).

dowód: zaświadczenie z (...) k.160

Ponadto prowadził działalność finansowo-bankową i współpracował z E. (dowód: zeznania L. K. 00:05:25 protokołu rozprawy z dnia 14 maja 2019 r., k.229v).

Powód posiadał kredyt hipoteczny nr (...) - (...) w Banku (...) w kwocie 61.000 CHF na spłatę kredytu budowlano-hipotecznego udzielonego przez Bank (...) S.A. na podstawie umowy nr (...) z dnia 24 maja 2004 r. na sfinansowanie nieruchomości położonej w O. przy ul. (...) (dowód: umowa wraz z załącznikami k.142-149). Ponadto posiadał kredyt konsolidacyjny nr (...) - (...) w Banku (...) w wysokości 12.159,84 CHF na spłatę odnawialnego kredytu konsumpcyjnego dla posiadaczy (...) udzielonego przez (...) S.A. oraz na dowolny cel niezwiązany

z działalnością gospodarczą (dowód: umowa wraz z załącznikami k.150-159). Miał również inne mniejsze zobowiązania (dowód: § 2 ust. 1 umowy II transza k.52, wniosek k.136v).

Powód zamierzał skonsolidować swoje zobowiązania. Powód zwrócił się o przedstawienie najkorzystniejszej oferty spełniającej jego oczekiwania do L. W., która była wcześniej jego pracownikiem, a w 2008 r. prowadziła własną działalność gospodarczą i współpracowała z (...) sp. z o.o. Doradca zaproponowała powodowi ofertę kredytu w (...) Bank S.A.

dowód: zeznania L. W.- (...):08:24, 00:11:34, 00:15:10protokołu rozprawy z dnia 14 maja 2019 r., k.229v

W tamtym okresie czasu (...) Bank S.A. posiadał w swojej ofercie zarówno kredyty złotówkowe, jak i indeksowane do innych walut. Kredyty indeksowane kursem franka były wówczas najkorzystniejsze, z uwagi na tendencję spadkową CHF oraz niskie oprocentowanie według stawki referencyjnej LIBOR (fakt powszechnie znany).

W dniu 4 lutego 2008 r. powód złożył wniosek o udzielenie kredytu. W rubryce „kwota i cel kredytu” powód wskazał kwotę kredytu – 195.800,00 zł, indeksowaną kursem waluty CHF, z jednoczesnym określeniem okresu kredytowania na 30 lat (360 miesięcy). Wniosek o kredyt hipoteczny został podpisany przez powoda oraz doradcę L. W.. W chwili ubiegania się o kredyt powód posiadał wykształcenie wyższe ze specjalizacją zarządzanie nieruchomościami. Oprócz prowadzenia działalności gospodarczej był zatrudniony jako przedstawiciel handlowy w (...) sp. z o.o. w P..

dowód: wniosek k.135-138

Jednocześnie powód złożył oświadczenie o wyborze waluty obcej, zgodnie z którym po zapoznaniu się z występującym ryzykiem kursowym oraz ryzykiem wynikającym ze zmiennej stopy procentowej wniósł o udzielenie kredytu indeksowanego do waluty obcej. Oświadczenie zawierało modelową symulację wzrostu raty przykładowego kredytu indeksowanego do CHF w przypadku wzrostu kursu CHF. Powód zapoznał się z treścią oświadczeń, których podpisanie było warunkiem udzielenia kredytu.

dowód: oświadczenie k. 139

Na podstawie tak złożonego wniosku Bank wydał pozytywną decyzję kredytową, na podstawie, której w dniu 29 lutego 2008 r. powód zawarł z pośrednikiem prawnym pozwanego (...) Bank S.A. z siedzibą w K. – (...) Oddział w Ł. umowę kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF, na podstawie której Bank udzielił kredytobiorcy kredytu w kwocie 192.692,79 zł indeksowanego kursem CHF (§ 1 ust. 1 umowy). Przy założeniu, że uruchomiono całość kredytu w dacie sporządzenia umowy równowartość kredytu wynosiłaby 90.721,65 CHF, rzeczywista równowartość miała zostać określona po wypłacie ostatniej transzy kredytu. Kredytobiorca oświadczył, że jest świadomy ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego, w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko (§ 1 ust. 1 umowy). W umowie wskazano, że kredytobiorca dokonuje spłaty kredytu w 360 miesięcznych równych ratach kapitałowo-odsetkowych (§ 1 ust. 2 umowy). Oprocentowanie kredytu było zmienne i na dzień sporządzenia umowy wynosiło 4,49% w skali roku, na które składała się suma obowiązującej stawki (...) i stałej marży banku, która wynosiła 1,78%. Kredytobiorca oświadczył, że jest świadomy ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko (§ 1 ust. 3 umowy). Rata kapitałowo-odsetkowa przy założeniu uruchomienia całości kredytu w dacie sporządzenia przedmiotowej umowy wynosiłaby równowartość 459,13 CHF. Rzeczywista wysokość rat odsetkowych lub rat kapitałowo-odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat (§ 1 ust. 4 umowy). Na dzień sporządzenia umowy odsetki karne kredytu wynosiły 8,98% i miały ulec zmianie w przypadku zmiany indeksu (...) i być nie większe niż odsetki maksymalne. Natomiast po przewalutowaniu kredytu na PLN odsetki karne na dzień sporządzenia umowy miały wynieść 18,09%, nie więcej niż odsetki maksymalne i ulegały zmianie w przypadku zmiany indeksu (...) (§ 1 ust. 5 umowy). Całkowity koszt kredytu na dzień sporządzenia umowy kredytu został określony na 160.428,70 zł, przy czym podana kwota nie uwzględniała ryzyka kursowego, a ostateczna wysokość całkowitego kosztu kredytu uzależniona była od zmian

poziomu oprocentowania kredytu w całym okresie kredytowania (§ 1 ust. 7 umowy). Za udzielenie kredytu bank nie pobrał prowizji (§ 1 ust. 6 umowy).

Przedmiotowy kredyt bank miał wypłacić bezgotówkowo jednorazowo na rachunki podmiotów wskazanych we wniosku o wypłatę, o ile nie było to sprzeczne z postanowieniami umowy – w terminach i wysokościach określonych w umowie kredytowej (§ 1 ust. 10 umowy).

W § 2 ust. 1 umowy ustalono, że kredyt był przeznaczony:

I transza:

- a) w wysokości 140.000,00 zł na spłatę kredytu hipotecznego nr (...) - (...) w Banku (...);
- b) w wysokości 28.000,00 zł na spłatę kredytu hipotecznego w nr (...) - (...) w Banku (...);
- c) w wysokości 1.926,93 zł na uiszczenie składki z tytułu ubezpieczenia od ryzyka utraty wartości nieruchomości;
- d) w wysokości 963,46 zł na pokrycie składek ubezpieczeniowych w programie (...); ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej w życiu codziennym;
- e) w wysokości 224,32 zł na uiszczenie kosztów związanych z ustanowieniem hipoteki zabezpieczającej spłatę kredytu;
- f) w wysokości 578,08 zł na uiszczenie składki z tytułu Pakietowego (...) na wypadek odmowy ustanowienia hipoteki.

II transza.

- a) w wysokości 9.000 zł na spłatę limitu w (...) w (...) S.A.,
- a) w wysokości 6.000 zł na spłatę karty kredytowej w (...),
- b) w wysokości 6.000 zł na dowolny cel konsumpcyjny.

Jako zabezpieczenie spłaty kredytu ustanowiono: hipotekę kaucyjną na rzecz banku w złotych polskich do kwoty stanowiącej 170% kwoty kredytu na nieruchomości: dz. ew. nr (...), o pow. 179,00 m.kw. poł. w O. przy ul. (...) nr KW (...); ubezpieczenie z tytułu pakietowego ubezpieczenia na wypadek odmowy ustanowienia hipoteki, cesję na rzecz banku wierzytelności z tytułu umowy ubezpieczenia nieruchomości od ognia, powodzi i innych zdarzeń losowych na sumę ubezpieczeniową odpowiadającą wartości odtworzeniowej budynku, a jeżeli wartość odtworzeniowa nie została ustalona lub umowa dotyczy lokalu na kwotę odpowiadającą wartości rynkowej nieruchomości lub na inną kwotę zaakceptowaną przez bank; weksel in blanco wraz z deklaracją do czasu przedstawienia w banku odpisu z KW nieruchomości zawierającego prawomocny wpis hipoteki na rzecz banku lub do końca ochrony ubezpieczeniowej z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu własnego w zależności od tego co nastąpi później; ubezpieczenie od ryzyka utraty wartości nieruchomości przez okres 5 lat od dnia uruchomienia kredytu, z tym, że bank ma prawo przedłużyć to ubezpieczenie na własny koszt (§ 3 umowy).

Zgodnie z definicją zawartą w § 6 ust. 1 umowy bankowa tabela kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut, zwana tabelą kursów była sporządzana przez merytoryczną komórkę banku na podstawie kursów obowiązujących na rynku międzybankowym w chwili sporządzania tabeli i po ogłoszeniu kursów średnich przez NBP, tabela była sporządzana o godz. 16 każdego dnia roboczego i obowiązywała przez cały następny dzień roboczy. Tabela była ściśle skorelowana z kursami rynkowymi. Bank korygował tabele kursów o marżę i minimalizował ryzyko walutowe poprzez kupno waluty w kolejnym dniu.

W myśl § 7 ust. 1 umowy wysokość rat odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat, który miał zostać doręczony w dniu uruchomienia poszczególnych transz w przypadku kredytu transzowego, zaś wysokość rat

kapitałowo-odsetkowych miała zostać określona w harmonogramie spłat po wypłacie całości kredytu, rezygnacji przez kredytobiorcę z pozostałej części kredytu lub wygaśnięciu roszczenia kredytobiorcy o uruchomienie pozostałej części kredytu. Harmonogramy te miały stanowić integralną część umowy kredytu. Każdorazowy harmonogram miał określać wysokość rat spłaty przez okres dwóch lat kredytowania. Przed upływem dwóch lat kredytobiorca miał otrzymać harmonogram na kolejny dwuletni okres trwania umowy kredytu. Na wniosek kredytobiorcy, bank zobowiązywał się przesłać harmonogram na cały okres kredytowania.

W § 9 ust. 2 umowy ustalono, że w dniu wypłaty kredytu lub każdej transzy kredytu kwota wypłaconych środków będzie przeliczana do CHF według kursu kupna walut określonego w tabeli kursów – obowiązującego w dniu uruchomienia środków.

Zgodnie z § 10 ust. 3 umowy wysokość zobowiązania miała być ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w CHF – po jej przeliczeniu według kursu sprzedaży walut określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych oraz indeksowanych kursem walut obcych” do CHF obowiązującego w dniu spłaty.

W myśl § 13 ust. 1 umowy oprocentowanie było zmienne i ulegało zmianie w pierwszym dniu najbliższego miesiąca następującego po ostatniej zmianie indeksu (...). Indeks (...) dla każdego miesiąca oblicza się jako średnią arytmetyczną stawek LIBOR 3m, obowiązujących w dniach roboczych w okresie liczącym od 26 dnia miesiąca, poprzedzającego miesiąc ostatni do 25 dnia miesiąca poprzedzającego zmianę. Zgodnie z § 13 ust. 5 i 6 umowy indeks (...) ulegał zmianie w okresach miesięcznych i obowiązywał od pierwszego dnia miesiąca, jeżeli wartość Indeksu była różna od obowiązującej stawki indeksu (...) o przynajmniej 0,1 punktu procentowego. W przypadku likwidacji stawki LIBOR, bank w terminie 14-stu dni od daty jej likwidacji miał określić nowy czynnik, na podstawie, którego ustalane będzie oprocentowanie kredytu, nie powodując jednak zwiększenia marży ryzyka banku. Nowy wskaźnik obowiązywać miał od 1-go dnia kwartału następującego po kwartale, w którym stawka LIBOR ulegnie likwidacji. Kwestie zmiany oprocentowania regulował również obszernie Regulamin w Rozdziale 4.

Zgodnie z § 14 ust. 3 umowy, jeżeli kredytobiorca, mimo upływu wypowiedzenia, nie uregulowałby należności, bank w następnym dniu po upływie terminu wypowiedzenia, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów. Poczynając od dnia przewalutowania Bank miał pobierać od wymagalnego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN (nieindeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika (...) oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego I transzy.

Stosownie do § 15 ust. 1 umowy Bank był uprawniony do pobierania opłat i prowizji za wykonanie czynności pozostających w związku z zawartą umową kredytową w wysokości obowiązującej w Tabeli Prowizji i Opłat obowiązującej w dniu dokonania czynności.

§ 20 umowy przyznawał kredytobiorcy uprawnienie do złożenia wniosku o przewalutowanie kredytu na warunkach określonych w umowie.

Zgodnie z § 25 ust. 1 umowy w sprawach nieuregulowanych umową zastosowanie znajdowały przepisy kodeksu cywilnego, prawa bankowego oraz Regulaminu do umowy kredytu hipotecznego, stanowiącego integralną część umowy.

W myśl § 16 ust. 4 Regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego do waluty obcej bank w następnym dniu po upływie terminu wymagalności całego kredytu, miał dokonać przewalutowania całego wymagalnego zadłużenia na PLN, z zastosowaniem aktualnego kursu sprzedaży dewiz, określonego przez Bank w Tabeli Kursów. Poczynając od dnia przewalutowania Bank miał pobierać od wymagalnego kapitału karne odsetki w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN (nieindeksowanych do waluty obcej) przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika (...) oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego I transzy.

W § 19 ust. 5 Regulaminu ustalono, że przypadku kredytu indeksowanego w walucie obcej, kwota raty spłaty miała być obliczana według kursu sprzedaży dewiz obowiązującym w banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów z dnia wpływu środków.

Zgodnie z § 21 ust. 5 Regulaminu w przypadku kredytu indeksowanego do obcej waluty prowizja za wcześniejszą spłatę miała być przeliczona według kursu sprzedaży dewiz na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów z dnia realizacji wcześniejszej spłaty.

dowód: umowa kredytu k.51-62, Regulamin k.161-165v

Przedmiotowa umowa kredytu hipotecznego została zawarta przez strony według standardowego wzorca umownego stosowanego przez bank. Treść postanowień umowy nie była uzgadniana przez strony. Regulamin kredytu powód otrzymał przy podpisywaniu umowy kredytu. Przed podpisaniem umowy powód zapoznał się z jej treścią. L. W. omawiała z klientem podpisywane przez niego dokumenty. Wskazywała na ryzyko kursowe. Powód wiedział, że bank stosuje dwa różne kursy: kurs kupna do wypłaty kredytu, kurs sprzedaży przy spłacie raty. Powód nie był informowany przez bank w jaki sposób bank będzie ustalał kurs waluty.

dowód: L. K. k.229v-230

Kredytobiorca w związku z zawarciem przedmiotowej umowy złożył także oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 385.385,58 zł na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego. Powyższe oświadczenie uprawniało bank do naliczania odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty całego roszczenia wskazanego w bankowym tytule egzekucyjnym w wysokości 2-krotności oprocentowania kredytów udzielanych w PLN przy zastosowaniu aktualnego z dnia przewalutowania wskaźnika D. oraz marży obowiązującej w dniu wypłaty kredytu lub jego pierwszej transzy. Wskazano, że naliczone odsetki za opóźnienie nie będą przekraczać odsetek maksymalnych.

dowód: oświadczenie o poddaniu się egzekucji k.120

Powód otrzymał pouczenie o prawie odstąpienia od umowy kredytu, co potwierdził własnoręcznym podpisem (dowód: pouczenie k.122)

W wykonaniu umowy w dniu 11 marca 2008 r. Bank wypłacił powodowi w I transzy kwotę 171.692,79 zł, w tym kwotę 168.000,00 zł na spłatę kredytu hipotecznego w (...) SA oraz kwotę 3.692,79 zł na pokrycie kosztów około kredytowych. Kwotę 171.692,79 zł przeliczono na CHF po kursie 2,1940 PLN, co stanowiło 78.255,60 CHF. Następnie w dniu 7 kwietnia 2008 r. Bank dokonał wypłaty powodowi II transzy w wysokości 21.000,00 zł, w tym kwotę 9.000,00 zł na spłatę limitu w (...) w (...) SA, kwotę 6.000,00 zł na spłatę karty kredytowej w (...) SA oraz kwotę 6.000,00 zł na dowolny cel konsumpcyjny kredytobiorcy. Kwotę 21.000,00 zł przeliczono na CHF po kursie 2,1250 PLN, co stanowiło 9.882,35 CHF.

dowód: potwierdzenie wypłaty środków k. 63

Saldo kredytu powoda w księgach bankowych jest wyrażone w CHF. Kredyty indeksowane do CHF były finansowane przez pozwany bank poprzez transakcje na rynku międzybankowym. Bank, aby mógł udzielić kredytu indeksowanego kursem CHF musiał wcześniej pozyskać na rynku dostęp do określonej sumy franków szwajcarskich. Pozwany nie jest beneficjentem wzrostu kursu CHF. Pozwany, aby zamknąć pozycję walutową powstałą w związku z przeznaczeniem środków w PLN na poczet zadłużenia wyrażonego w CHF, musiał sprzedać walutę i kupić PLN (dowód: zeznania P. S. k.220-222v).

Po uzyskaniu informacji o możliwości spłaty kredytu bezpośrednio w CHF, powód złożył wniosek o zmianę sposobu spłaty kredytu indeksowanego do waluty obcej CHF

i umożliwienie mu spłaty bezpośrednio w walucie indeksacji. W dniu 9 grudnia 2009 r. sporządzony został aneks nr (...) do umowy kredytu hipotecznego nr (...), którym strony zmieniły treść § 10 umowy, wprowadzając możliwość

spłaty zobowiązania bezpośrednio w walucie indeksacyjnej CHF, począwszy od dnia wejścia w życie aneksu. Za sporządzenie aneksu została pobrana prowizja w wysokości 200,00 zł.

dowód: wniosek o zmianę sposobu spłat kredytu k. 141, aneks k.140

Od dnia wejścia w życie aneksu powód spłaca kredyt bezpośrednio w CHF (bezsporne).

W dniu 4 stycznia 2010 r. w wyniku fuzji (...) Bank S.A. (...) Bank S.A. powstał (...) Bank S.A. (bezsporne).

W okresie od dnia uruchomienia kredytu, tj. 11.03.2008 r. do dnia 07.03.2017 r. powód spłacił 22.558,54 zł oraz 27.091,55 CHF (dowód: zaświadczenie k.68, zestawienie wpłat k.69-71). W dniu 28 marca 2017 r. powód dokonał spłaty kredytu w całości, w związku z czym w dniu 4 kwietnia 2017 r. pozwany dokonał zwolnienia prawnych zabezpieczeń spłaty kredytu (dowód: zaświadczenie k.72).

Pismem z dnia 14 lipca 2017 r. pełnomocnik powoda wezwał pozwanego bank do zapłaty z tytułu nienależnie pobranych rat kredytowych kwoty 22.170,15 zł oraz kwoty 95.254,54 CHF w terminie 7 dni, liczącym od dnia odebrania przedmiotowego wezwania, pod rygorem skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego (dowód: wezwanie do zapłaty k.74-79). Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 19 lipca 2017 r. (dowód: doręczenie wezwania pozwanemu k.80-81).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił przede wszystkim na podstawie powołanych wyżej dowodów z dokumentów, uznanych przez Sąd za mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Treść tych dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu co do ich autentyczności jak i wiarygodności. Prawdziwość dokumentów nie była też kwestionowana przez strony.

Podstawę ustaleń faktycznych Sądu stanowiły również zeznania świadka L. K. – doradcy finansowego, które Sąd uznał za wiarygodne. Były one bowiem spójne, jasne i logiczne i znajdowały potwierdzenie w dokumentach znajdujących się w aktach sprawy. Wartości dowodowej tych zeznań nie może podważać okoliczność, że świadek nie pamiętała szczegółowo przebiegu rozmów z powodem i wskazała ogólne mechanizmy stosowane przy udzielaniu kredytów. Biorąc pod uwagę, że od zawarcia spornej umowy upłynęło jedenaście lat, trudno wymagać od świadka bardzo dokładnej pamięci.

Sąd nie miał podstaw by zakwestionować prawdziwość zeznań P. S. co do mechanizmu ustalania kursów walut w pozwanym banku, gdyż zeznania te cechowały się znacznym stopniem szczegółowości, były wewnętrznie spójne i logiczne i nie były kwestionowane przez strony postępowania.

Oceniając zeznania powoda Sąd dał im wiarę jedynie w ograniczonym zakresie, a mianowicie co do braku negocjowania szczegółowych warunków umowy oraz zawarcia umowy przy wykorzystaniu wzorca stosowanego przez bank. Za niewiarygodne Sąd uznał natomiast zeznania powoda co do braku związku przedmiotowego kredytu z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą w nieruchomości przy ul. (...) w O., zakresu informacji jakie otrzymał od doradcy kredytowego i braku wiedzy na temat nabywanego produktu, w szczególności istnienia ryzyka kursowego i jego ewentualnego wpływu na wysokość całości zadłużenia. Jego zeznania pozostają bowiem w sprzeczności z dokumentami, które podpisał. Zarówno w § 1 ust. 1 i 3 umowy znalazły się zapisy, w których powód potwierdził, że jest świadomy ryzyka kursowego, związanego ze zmianą kursu waluty indeksacyjnej w stosunku do złotego oraz ryzyka wynikającego ze zmiennego oprocentowania w całym okresie kredytowania i akceptuje to ryzyko, jak również w oświadczeniu o wyborze waluty obcej, złożonym na etapie wnioskowania o kredyt indeksowany do waluty CHF. W ocenie Sądu nie jest prawdopodobne, aby powód podjął decyzję o związaniu się długoterminowym kredytem na wysokie kwoty na podstawie pobieżnej tylko rozmowy z doradcą oraz bez szczegółowego zapoznania się z warunkami udzielonego kredytu. Zeznania powoda są tym bardziej niewiarygodne, że już wcześniej miał co najmniej 2 kredyty w walucie obcej i prowadził m.in. działalność finansowo-bankową, współpracując z E.. Wahania kursów walut musiały być mu zatem znane. Z kolei

z § 2 ust. 1 umowy jednoznacznie wynika, że kredyt był w znacznej mierze przeznaczony na spłatę kredytu hipotecznego nr (...) - (...) w Banku (...) zaciągniętego na refinansowanie kredytu budowlano-hipotecznego na nieruchomości przy ul. (...) w O., gdzie mieściła się główna siedziba firmy powoda.

Sporządzona na zlecenie Sądu opinia biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów R. P. okazała się zbędna dla rozstrzygnięcia sprawy z uwagi na wyłączenie przez orzecznictwo, zapadłe po dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, możliwości uznania za konsumenta osobę, która zaciągnęła zobowiązanie w części przeznaczonej na cel związany z działalnością gospodarczą (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 19.11.2019 r., I ACa 216/19). Z tego też względu Sąd oddalił wniosek powoda o dopuszczenie dowodu z uzupełniającej opinii biegłego celem ustosunkowania się do zarzutu powoda do opinii w związku z nieuwzględnieniem przez biegłego w wyliczeniu faktu całkowitej spłaty kredytu przez powoda (nota bene zarzut trafny).

Sąd na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. pominął dowód z dokumentu: stanowisko (...) k.170-174 jako niemający znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Służył on wyłącznie wzmocnieniu argumentacji prawnej przedstawionej w sprawie przez pozwanego, a nie jako dowód w sprawie. Zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są bowiem jedynie fakty, a nie kwestie prawne.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie i podlegało oddaleniu w całości zarówno w zakresie żądania głównego jak i ewentualnego.

Odnosząc się do żądania głównego, Sąd nie podzielił argumentacji powoda o nieważności umowy. W ocenie Sądu zawarta pomiędzy powodem a poprzednikiem prawnym pozwanego umowa kredytu w złotych polskich indeksowanego do CHF jest umową ważną, a argumentacja powoda chybiona. Zgodnie z art. 58 § 1 k.c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, że na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Nieważna jest również czynność sprzeczna z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, że bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (art. 58 § 3 k.c.). Czynność prawna jest sprzeczna z ustawą, gdy jej treść jest formalnie i materialnie niezgodna z bezwzględnie obowiązującym przepisem prawa. Niewątpliwie nieważność czynności prawnej może wynikać nie tylko z wyraźnej dyspozycji przepisu, ale także z natury zobowiązania. W ocenie powoda umowa jest nieważna albowiem nie spełnia wymogów określonych w art. 69 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia spornej umowy (Dz. U. z 2002 r., Nr 72, poz. 665). Z zarzutem tym nie można się zgodzić. Zgodnie z art. 69 ust. 1 tej ustawy przez umowę kredytu bankowego bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. W myśl art. 69 ust. 2 Prawa bankowego, umowa kredytu powinna być zawarta na piśmie i określać w szczególności: 1) strony umowy, 2) kwotę i walutę kredytu, 3) cel, na który kredyt został udzielony, 4) zasady i termin spłaty kredytu, 5) wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany, 6) sposób zabezpieczenia spłaty kredytu, 7) zakres uprawnień banku związanych z kontrolą wykorzystania i spłaty kredytu, 8) terminy i sposób postawienia do dyspozycji kredytobiorcy środków pieniężnych, 9) wysokość prowizji, jeżeli umowa ją przewiduje, 10) warunki dokonywania zmian i rozwiązania umowy.

Wszystkie wymienione wyżej elementy zostały zawarte w badanej umowie choć nie wszystkie z nich stanowią essentialia negotii umowy kredytowej. Elementów konstrukcyjnych umowy kredytu bankowego poszukiwać należy w

treści art. 69 ust. 1 Prawa bankowego. Stanowią je zatem zobowiązanie banku do wydania kredytobiorcy określonej sumy pieniężnej oraz zobowiązanie kredytobiorcy do zwrotu wykorzystanej sumy kredytu i zapłacenia odsetek kapitałowych (zob. Sąd Najwyższy w orzeczeniu z 22.01.2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134).

Analizując zatem umowę o kredyt hipoteczny powoda, Sąd doszedł do wniosku, że zawiera ona wszystkie elementy przedmiotowo istotne. W umowie strony określiły kwotę kredytu – 195.800,00 zł, walutę kredytu – PLN, przeznaczenie kredytu (spłatę zobowiązań powoda w innych bankach), okres kredytowania – 360 miesięcy, terminy i zasady zwrotu kredytu przez powoda przy zastosowaniu klauzuli indeksacyjnej, a także wysokość oprocentowania kredytu i warunki jego zmiany (§ 1 ust. 3 umowy) oraz opłaty związane z udzieleniem kredytu.

Przedmiotowa umowa – co do zasady – nie może być uznana za nieważną ze względu na określenie świadczeń stron poprzez zastosowanie klauzul indeksacyjnych. Zauważyć należy, że w dacie zawarcia umowy kredytu obowiązywał art. 358¹ § 2 k.c., zgodnie z którym strony mogły zastrzec w umowie, że wysokość świadczenia pieniężnego zostanie ustalona według innego niż pieniądź miernika wartości. Chodzi tu o miernik inny niż ten pieniądź, na który zobowiązanie opiewa. Miernikiem tym może być zatem inna waluta. W świetle tego przepisu, Sąd uznał, że waloryzacja wartością CHF kredytu zaciągniętego przez powoda nie może być uznana za sprzeczną z prawem. W doktrynie i w judykaturze przesądzone już dopuszczalność konstruowania umów kredytu indeksowanego (waloryzowanego) do waluty obcej w stanie prawnym obowiązującym w dacie zawarcia przedmiotowej umowy (por. wyrok SN z 22.01.2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016/11/134 i wyrok SN z 19.03.2015 r., IV CSK 362/14, Biul. SN z 2015 r., nr 5). Jak słusznie podkreślił Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 29 kwietnia 2015 r., wydanym w sprawie V CSK 445/14 (Lex nr 1751291), „dopuszczalne jest ułożenie stosunku prawnego w taki sposób, że strony ustalą w umowie inną walutę zobowiązania i inną walutę wykonania zobowiązania. Strony mogą zatem ustalić jako walutę zobowiązania (wierzytelności) walutę obcą, a jako walutę wykonania tego zobowiązania (spłaty wierzytelności) walutę polską. Także z art. 69 ust. 2 i 4 Prawa bankowego wynika, że określona w umowie kredytu bankowego waluta kredytu oraz określona w tej umowie waluta spłaty kredytu nie muszą być tożsame”.

Na zastosowanie art. 69 ust. 2 pkt 4a oraz art. 75b Prawa bankowego, w stosunku do tych kredytów lub pożyczek pieniężnych, które zostały zaciągnięte przez kredytobiorcę lub pożyczkobiorcę, a nie zostały całkowicie spłacone przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz. U.

z 2011 r., Nr 165, poz. 984), wskazuje też jej art. 4. Zgodnie z tym przepisem w zakresie kredytu lub pożyczki, która pozostała do spłacenia, bank dokonuje bezpłatnie stosownej zmiany umowy kredytowej lub umowy pożyczki. Skoro przepis ten wprost potwierdza stosowanie przepisów dodanych ustawą nowelizującą do umów zawartych wcześniej, to nielogicznym byłoby uznanie, że wyrażona w nim norma nie ma zastosowania, gdyż wcześniej zawarte umowy kredytu indeksowanego czy denominowanego są nieważne. Wprowadzenie konieczności określenia zasad ustalania kursów walut do treści umowy kredytowej oznacza potwierdzenie dopuszczalności stosowania klauzul przeliczeniowych w odniesieniu do kwoty udzielonego kredytu.

Zwrócić trzeba nadto uwagę, że obowiązująca ustawa z 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami (Dz. U.

z 2017 r., poz. 819) jednoznacznie dopuszcza – choć z pewnymi ograniczeniami – zawieranie umów kredytu hipotecznego w walucie obcej lub indeksowanego do waluty obcej (art. 6 i art. 10 pkt 7 tejże ustawy) wraz z wszystkimi konsekwencjami, jakie może to mieć dla ustalenia wysokości zobowiązania konsumenta. Oczywiście przepisy tej ustawy nie znajdują zastosowania do umowy zawartej przez strony, jednakże pozwalają na ocenę dopuszczalności określonej konstrukcji w systemie prawa.

W tej sytuacji stwierdzić należy, że wprowadzenie do umowy kredytu bankowego postanowień dotyczących przeliczania kwoty kredytu mieści się w granicach swobody umów

i nie stanowi naruszenia art. 69 Prawa bankowego. Sąd w niniejszym składzie podziela ten kierunek orzecznictwa, który prezentuje pogląd, że indeksacja do franka szwajcarskiego stanowiła jedynie dodatkowe postanowienia umowne, nie zmieniające charakteru kredytu. Mechanizm indeksacji związany jest ze sposobem określenia wysokości zobowiązań stron

i nie prowadzi do braku określenia tych zobowiązań. Postanowienia umowy odnoszące się do indeksacji nie sprawiają, że świadczenia stron umowy kredytu pozostają nieoznaczone, skoro kwota kredytu została określona dokładnie w złotych polskich i w umowie wpisano zasady zwrotu kredytu, w tym wysokość oprocentowania, w oparciu o które ustalano wysokość rat kapitałowo-odsetkowych.

Odnosząc się natomiast do kwestii dowolności przeliczenia kwoty kredytu na CHF, wskazać należy, że Sąd w niniejszym składzie podziela ten kierunek orzecznictwa, który wskazuje, że kwestia przeliczania świadczeń stron nie może być rozpatrywana w kontekście nieważności umowy. Z tego powodu nie można podzielić zarzutu nieważności umowy

z uwagi na jej sprzeczność z art. 353¹ k.c., tj. sprzeczność z naturą stosunku zobowiązaniowego wyrażającą się w zastrzeżeniu na rzecz banku prawa do jednostronnego

i dowolnego decydowania o wysokości swojej wierzytelności i o wysokości świadczenia powoda, z uwagi na arbitralność przeliczenia kwoty kredytu w PLN na CHF. Także stosowanie przez bank spreadów nie narusza istoty umowy. Stosowanie przez bank dwóch różnych kursów: kursu kupna przy wypłacie kredytu i kursu sprzedaży przy spłacie rat wynikało z postanowień umowy sformułowanych w sposób jednoznaczny. Powód miał już wcześniej 2 kredyty denominowane w CHF. Miał zatem świadomość stosowania w obrocie dwóch kursów: kupna i sprzedaży i występującej różnicy w tych kursach.

Brak jest również podstaw do uznania, że zawarta przez strony umowa kredytu jest nieważna ze względu na sprzeczność z zasadami współżycia społecznego. Sankcja nieważności czynności prawnej z uwagi na naruszenie zasad współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) może znaleźć zastosowanie, gdy jedna ze stron nadużyła swej silniejszej pozycji kontraktowej, kształtując treść umowy w sposób rażąco (znacząco) niekorzystny dla kontrahenta. Odnoszone jest to także do przypadków, w których rażąca dysproporcja dotyczy głównych świadczeń stron. Nie sposób przyjąć, by fakt wprowadzenia do umowy klauzul przeliczeniowych doprowadził do ukształtowania sytuacji prawnej powoda w sposób tak dalece niekorzystny w stosunku do sytuacji pozwanego, który nakazywałyby uznać umowę za nieuczciwą czy kolidującą z dobrymi obyczajami. Jak już wyżej wskazano, konstrukcja kredytu indeksowanego nie jest sprzeczna z prawem, jak też nie można wykluczyć jej stosowania nawet w umowach zawieranych z konsumentami. Materiał dowodowy sprawy nie daje podstaw do stwierdzenia, żeby zawarcie kredytu w złotych i wprowadzenie do niej klauzul przeliczeniowych prowadziło do uzyskania, w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, znaczącej przewagi kontraktowej przez bank kosztem powoda. W szczególności brak jest podstaw do postawienia wniosku, że taka konstrukcja kredytu chroni przede wszystkim interesy banku kosztem interesów kredytobiorcy. Zwrócić należy uwagę, że zawarcie umowy kredytu w walucie CHF albo indeksowanego do CHF pozwalało

w ówczesnych realiach rynkowych na zaoferowanie kredytobiorcy niższego oprocentowania kredytu niż w przypadku kredytów złotych. Dla wielu kredytobiorców był to istotny czynnik decydujący o wyborze zaciąganego zobowiązania. Konstrukcja kredytu indeksowanego nie powinna więc być uznana za nieuczciwą co do zasady. Dzięki oprocentowaniu opartemu na stopie LIBOR rata kredytowo-odsetkowa była znacznie niższa niż w przypadku kredytów złotych. Trzeba mieć też na względzie, że sprzeczność

z zasadami współżycia społecznego skutkująca nieważnością umowy musiałaby istnieć już

w chwili zawierania umowy. Tymczasem nie ulega wątpliwości, że w momencie zawarcia spornej umowy i w początkowym okresie jej wykonywania była ona korzystna dla powoda, gdyż będące konsekwencją indeksowania kredytu we franku szwajcarskim niższe oprocentowanie kredytu skutkowało niższymi ratami kredytowymi niż w przypadku kredytów złotych, co jest okolicznością powszechnie znaną. Podkreślić należy, że w okresie zawierania spornej umowy kredytu żaden przepis Prawa bankowego lub innego aktu powszechnie obowiązującego nie nakładał na banki obowiązku przedstawienia kredytobiorcy informacji o ekonomicznych skutkach zawarcia umowy kredytu, w szczególności z punktu widzenia jej opłacalności, ani o ryzyku zawarcia umowy o określonej treści, w sytuacji możliwej zmiany na przestrzeni czasu wartości waluty kredytu w odniesieniu do waluty polskiej, a tym bardziej nie określał

zakresu takiego ewentualnego obowiązku informacyjnego. Bez wątpienia w chwili zawierania umowy nikt nie był w stanie przewidzieć, jak będzie kształtował się kurs franka szwajcarskiego w przyszłości, tj. czy wzrośnie i o ile, czy utrzyma się na stałym poziomie, czy też będzie spadał – co również było i w dalszym ciągu jest obiektywnie niemożliwe. Zmiany kursów walut są wynikiem normalnych reguł rynku ekonomicznego, na którego mechanizmy pozwany bank nie miał wpływu. Podkreślić też trzeba, że gwałtowane wzrosty kursów franka szwajcarskiego w ostatnich latach miały charakter bezprecedensowy, nienotowany wcześniej w historii, a zatem były nie do przewidzenia przez żadną ze stron umowy. W tej sytuacji nie można postawić bankowi zarzutu, że nie poinformował powoda o możliwości tak znacznego wzrostu kursu franka szwajcarskiego, jaki faktycznie miał miejsce. Zaciąganie zobowiązań wyrażonych w obcej walucie w celu skorzystania z mającej do nich zastosowanie korzystniejszej dla kredytobiorcy stawki oprocentowania jest związane z ponoszeniem ryzyka kursowego, czego każda osoba powinna mieć świadomość, przy zachowaniu elementarnej staranności. Taką świadomość powód z pewnością miał z uwagi na fakt, że w dacie zawarcia umowy kredytowej miał już co najmniej 2 kredyty denominowane w walucie CHF i prowadził działalność bankowo-finansową współpracując z (...). Jednocześnie wskazać należy, że o braku zachowania równowagi stron nie świadczy okoliczność, że pozwany bank zabezpieczał się od nieograniczonego ryzyka kursowego, m.in. poprzez tzw. transakcje (...). Działalność bankowa podlega bowiem ścisłym rygorom określonym przez przepisy prawa, w tym Prawa bankowego, a realizacja obowiązków nałożonych na banki przez ustawodawcę podlega kontroli Komisji Nadzoru Finansowego. Pozwany bank był zatem zobowiązany do zachowania określonych procedur, natomiast powód chcąc uniknąć ryzyka walutowego mógł zaciągnąć kredyt złotówkowy oparty o oprocentowanie WIBOR. Znacznie niższe oprocentowanie kredytów walutowych minimalizowało ryzyko zmiany kursu waluty.

W rezultacie należy stwierdzić, że powód nie wykazał, że zawarta przez strony umowa kredytu narusza w jakikolwiek sposób zasady uczciwości, lojalności lub słuszności kontraktowej, że prowadzi do rażącej dysproporcji świadczeń stron, a w konsekwencji, że jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Dopiero z perspektywy czasu stała się możliwa ocena, że kredyt nie jest tak korzystny, jak spodziewał się tego powód, co było wynikiem wzrostu kursu franka szwajcarskiego (zjawiska niezależnego od stron), a nie skutkiem ukształtowania treści umowy w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego. Ryzyko walutowe jest immanentną cechą kredytów walutowych (w sytuacji osiągnięcia dochodów w walucie polskiej), co jednak nie daje podstaw do uznania postanowień umownych odnoszących się do kredytu w walucie obcej za naruszających dobre obyczaje. Poniesienie ryzyka kursowego związanego z możliwością zmiennej wartości franka szwajcarskiego było rekompensowane przez zastosowanie niższej stopy procentowej.

Reasumując brak jest podstaw do stwierdzenia nieważności umowy na podstawie art. 58 § 1 i 2 k.c. Umowa spełnia wymogi określone w art. 69 ustawy – Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie jej zawarcia, pozostając w zgodzie z naturą tego rodzaju umowy, jej konstrukcja nie narusza zasady swobody umów określonej w art. 353¹ k.c., zasady walutowości ani zasad współżycia społecznego.

Odnosząc się natomiast do kwestii abuzywności wskazanych przez powoda postanowień: § 1 ust. 1 umowy, § 6 ust. 1 umowy, § 7 ust. 1 zdanie 1 umowy, § 9 ust. 2 umowy, § 10 ust. 3 umowy, § 14 ust. 3 umowy, § 20 ust. 3 i 4 umowy, § 2 Regulaminu, § 16 ust. 4 Regulaminu, § 19 ust. 5 Regulaminu, § 30 ust. 3 Regulaminu, należy wskazać, że problematykę abuzywności postanowień umownych reguluje przepis art. 385¹ § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z art. 385¹ § 1 k.c. wynika, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są klauzule umowne, które spełniają łącznie trzy przesłanki pozytywne: zostały zawarte w umowach z konsumentem, kształtują prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny

z dobrymi obyczajami oraz rażąco naruszają interesy konsumenta. Kontrola abuzywności postanowień umowy wyłączona jest jedynie w przypadku spełnienia jednej z dwóch przesłanek negatywnych, to jest: gdy postanowienie umowne zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem oraz postanowienie umowne określa główne świadczenia stron i jest sformułowane w sposób jednoznaczny.

Sąd przychyliła się do poglądu, że dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy nie mają decydującego znaczenia uprzednio wydane orzeczenia sądowe w innych sprawach, albowiem każdorazowo sąd jest obowiązany do dokonania całościowej oceny materiału dowodowego w celu ustalenia wiążącej strony treści stosunku prawnego. W szczególności nie można uprościć badania sprawy poprzez odwołanie się do prejudycjalnego waloru wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta. Kontrola dokonywana w trybie przepisów art. 479³⁶-479⁴⁵ k.p.c. dotyczy nie analizy konkretnego stosunku zobowiązaniowego, lecz abstrakcyjnie rozumianej treści normatywnej wzorca umownego (niezależnie od tego nawet, czy znalazł on zastosowanie w następstwie zawarcia umowy). Kontrola abstrakcyjna polega zatem na kontroli wzorca jako takiego, w oderwaniu od konkretnej umowy, której wzorzec dotyczy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 19 grudnia 2003 roku sygn. akt III CZP 95/03).

W tym kontekście istotne jest rozważenie zagadnienie rozszerzonej prawomocności wyroku uznającego postanowienie wzorca umowy za niedozwolone. Stosownie do obecnie dominującej linii orzeczniczej prawomocność, o której mowa była w art. 479⁴³ k.p.c., pod względem podmiotowym działa jednokierunkowo, tj. na rzecz wszystkich osób trzecich, ale wyłącznie przeciw pozwanemu przedsiębiorcy. Oznacza to, że omawiany wyrok od chwili wpisania uznanego niedozwolonego postanowienia wzorca umowy do rejestru prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta działa na rzecz wszystkich (strony powodowej i wszystkich osób trzecich), ale tylko przeciwko konkretnemu pozwanemu przedsiębiorcy (tak uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20 listopada 2015 r.

w sprawie sygn. akt III CZP 17/15). Regulacja dotycząca rozszerzonej prawomocności wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumenta ma jednak to ograniczone znaczenie, że dotyczy wyłącznie postanowień będących przedmiotem kontroli abstrakcyjnej, tj. objętych wzorcami umownymi (ogólne warunki umów, regulaminy), nie dotyczy zaś postanowień umów zawartych indywidualnie pomiędzy stronami.

Tym samym w niniejszej sprawie konieczna jest całościowa kontrola, polegająca na badaniu wszystkich przesłanek abuzywności. Jest to sytuacja najwłaściwsza z punktu widzenia założeń procedury cywilnej, gdyż pozwala w oparciu o przeprowadzone postępowanie dowodowe w sposób wszechstronny i niezredukowany zrekonstruować wszystkie okoliczności istotne dla indywidualnego stosunku prawnego.

Powód formułując zatem roszczenia w oparciu o treść art. 385¹ § 1 k.c. w pierwszej kolejności powinien udowodnić swój status konsumenta. Zgodnie bowiem z art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

W ocenie Sądu powód temu obowiązkowi nie podołał. Nie udowodnił bowiem, że zaciągnięcie spornego kredytu nie miało związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Dla przyjęcia, że powód występował w danym stosunku prawnym

w charakterze konsumenta nie wystarczy samo oświadczenie powoda, że sporny kredyt nie miał związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Zauważyć należy, że kwestionowany kredyt powód zaciągnął na spłatę swoich innych zobowiązań, w tym spłatę kredytu hipotecznego nr (...) - (...) w Banku (...) w kwocie 61.000 CHF przeznaczonego na spłatę kredytu budowlano-hipotecznego udzielonego przez Bank (...) S.A. na podstawie umowy nr (...) z dnia 24 maja 2004 r. na sfinansowanie nieruchomości położonej w O. przy ul. (...). W chwili zawierania kwestionowanej w niniejszym postępowaniu umowy powód prowadził działalność gospodarczą, a główna siedziba firmy mieściła się właśnie w O. przy ul. (...),

a zatem w nieruchomości sfinansowanej z kredytu refinansowanego sporną umową kredytu. Jak wynika z § 2 ust. 1 umowy z wypłaconej powodowi kwoty kredytu w wysokości 195.800,00 zł aż 140.000,00 zł, czyli 70% zostało

przeznaczonych na spłatę kredytu hipotecznego nr (...) - (...) w Banku (...), którym spłacono kredyt budowlano-hipoteczny na sfinansowanie nieruchomości przy ul. (...), w której mieściła się główna siedziba działalności powoda. Tylko 30% kwoty kredytu zostało przeznaczonych na inne zobowiązania powoda, w tym niezwiązane z prowadzoną przez niego działalność gospodarczą (patrz: umowa nr (...) w Banku (...)).

W wyroku z dnia 19 listopada 2019 r., sygn. akt I ACa 216/19, Sąd Apelacyjny w W. stanął na stanowisku, że wystarczy, aby część kredytu była przeznaczona na spłatę innego zobowiązania kredytowego, związanego z działalnością gospodarczą, by wyłączyć uznanie kredytobiorcy za konsumenta. Jednocześnie Sąd Apelacyjny podkreślił, że zgodnie z dyrektywą Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, a konkretnie z art. 2 pojęcie konsumenta oznacza każdą osobę fizyczną, która w umowach objętych tą dyrektywą działa w celach niezwiązanych z działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą czy wolnym zawodem. Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 20 stycznia 2005 r. wydanym w sprawie C-464/01 J. G. przeciwko B. A. wypowiedział się, że „osoba, która zawiera umowę dotyczącą towaru przeznaczonego do użytku po części gospodarczego, a po części niezwiązanego z jej działalnością gospodarczą, nie ma prawa powoływać się na dobrodziejstwo przepisów art. 13 do 15 tej konwencji (brukselskiej), z wyjątkiem sytuacji, gdy użytek gospodarczy jest na tyle marginalny, że odgrywa jedynie nikłą rolę w ogólnym kontekście danej transakcji, przy czym bez znaczenia pozostaje fakt, iż pozagospodarczy aspekt ma charakter dominujący”. Zatem jeżeli umowa została zawarta w celu zaspokojenia potrzeb działalności gospodarczej (tak jak w niniejszej sprawie) i to w istotnym zakresie (70%), to nie można tej okoliczności pominąć. Od początku zatem zawarcia umowy, co najmniej 70% środków kredytu, było przeznaczone na refinansowanie kredytu budowlano-hipotecznego przeznaczonego na finansowanie nieruchomości, w której powód prowadził działalność gospodarczą w O. przy ul. (...) i była to główna siedziba firmy powoda, co wynika z wpisu w (...).

Z uwagi na niespełnienie jednej z ustawowych przesłanek, aktualizujących obowiązek Sądu badania ewentualnej abuzywności niektórych postanowień umownych, Sąd uznał za bezprzedmiotowe badanie pozostałych przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c.

Także argumentację powoda dotyczącą naruszenia przez pozwanego ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2070) należy uznać za chybioną. Ustawa ta nie znajduje bowiem zastosowania w okolicznościach niniejszej sprawy, gdyż powód nie ma statusu konsumenta w okolicznościach niniejszej sprawy.

Z powyższych względów żądanie pozwu oddalono.

Orzeczenie o kosztach procesu wydano na podstawie art. 98 k.p.c. Mają na uwadze zasadę odpowiedzialności za wynik procesu, Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego zwrot kosztów zastępstwa procesowego ustalonego na podstawie § 2 pkt 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 265) oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł.

Nieposiadanie przez powoda statusu konsumenta skutkowało koniecznością naliczenia opłaty od pozwu stosownie do art. 13 ust. 1 u.k.s.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu, a zatem 5% wartości przedmiotu sporu. Powód uiścił opłatę od pozwu w wysokości 1.000 zł stosownie art. 13 ust. 1a u.k.s.c., a powinien był uiścić kwotę 18.458 zł. Dlatego też Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa brakującą kwotę 17.458 zł. Ponadto Sąd nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 500,21 zł (słownie: pięćset złotych dwadzieścia jeden groszy) tytułem nieuiszczonych wydatków (koszty stawienia świadka na rozprawie) wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.

Stosownie do art. 84 u.k.s.c. nakazano zwrócić (...) Bank Spółka Akcyjna

z siedzibą w W. ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Warszawie kwotę 2.500 zł (słownie: dwa tysiące pięćset złotych) tytułem uiszczonych zaliczek na biegłego. Nie zostały one bowiem wykorzystane, a pozwany wygrał proces w całości.

Sędzia del. Edyta Bryzgalska

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi powoda.

04.11.20 r.